

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-614994-VII-7020/11006.4/09/JJ

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, 7. sierpnia 2009 r.

Pani
Katarzyna Hall
Minister Edukacji Narodowej
Warszawa

szanowna Pani Minister

W piśmie z dnia 31 sierpnia 2009 r. (l. dz. DZSE-2-TS-043-11/2009) - z upoważnienia Pani Minister - Pan Zbigniew Włodkowski, Podsekretarz Stanu, odniósł się do wystąpienia Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 12 sierpnia 2009 r. w sprawie braku unormowań prawnych, które gwarantowałyby nieletnim umieszczonym w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii codzienny dostęp do zajęć na świeżym powietrzu.

W piśmie tym Rzecznik został poinformowany, iż obowiązujące przepisy umożliwiają wychowankom udział w zajęciach na świeżym powietrzu. Prowadzone są bowiem zajęcia wychowania fizycznego w ramach programowego kształcenia ogólnego oraz planów nauczania odpowiednich typów szkół, które wchodzi w skład młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii. Ponadto, nauczyciele i wychowawcy opracowują dla wychowanków indywidualne plany pracy edukacyjno - resocjalizacyjnej, w których uwzględniają m.in. zajęcia rekreacyjno - sportowe prowadzone na świeżym powietrzu.

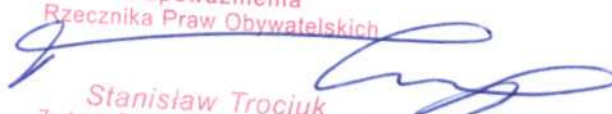
Wyniki wizytacji przeprowadzonych w ramach Krajowego Mechanizmu Prewencji przez pracowników Biura RPO wskazują jednak, że przytoczone powyżej podstawy prawne są zdecydowanie niewystarczające dla rozwiązania tego problemu. Możliwość przebywania nieletnich na powietrzu jest bowiem często uzależniona od indywidualnej zgody wychowawców, zaś zajęcia wychowania fizycznego przeprowadzane pod

kierunkiem nauczyciela, nie zawsze są realizowane na świeżym powietrzu. Ograniczenia w tej mierze polegają też na stosowaniu nieregulaminowych środków dyscyplinarnych, związanych z zakazem wychodzenia na zewnątrz budynku. Stoją one w sprzeczności z *Europejskimi Zasadami w sprawie Nieletnich Sprawców Przepstępstw będących podmiotem sankcji lub środków* (5 listopada 2008 r.), zgodnie z którymi nieletni pozbawieni wolności powinni mieć zapewnione regularne ćwiczenia przynajmniej dwie godziny w ciągu dnia, z czego jedna z nich winna odbyć się na świeżym powietrzu, o ile warunki pogodowe na to zezwalają (zasada 81). Należy więc uznać, że przypadki pozbawienia możliwości korzystania z codziennych zajęć na świeżym powietrzu, zaobserwowane w placówkach wizytowanych przez pracowników Biura RPO, mają charakter niehumanitarnego traktowania nieletnich.

W mojej ocenie, unormowania prawne winny gwarantować wychowankom umieszczonym w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii prawo do korzystania z niezbędnego dla zdrowia, codziennego, przynajmniej godzinnego spaceru (zajęć) na świeżym powietrzu. Sytuacja nieletnich nie może być bowiem gorsza niż dorosłych pozbawionych wolności, którzy mają zagwarantowane prawo do codziennego spaceru.

W związku z powyższym, na podstawie art. 16 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r., Nr 14, poz. 147 z późn. zm.) uprzejmie proszę Panią Minister o ponowne przeanalizowanie wcześniej zajętą stanowiska oraz podjęcie inicjatywy ustawodawczej zmierzającej do klarownego uregulowania zasad i warunków zapewnienia nieletnim, umieszczonym w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, prawa do codziennego pobytu na świeżym powietrzu.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich